

DUNÁNTÚLI HAZÁNK

Egyesült, nemzeti, keresztény kisgazda- és földmives-párti politikai lap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Pápa, Jókai Mór utca 15.
Telefonszáma: 14.
Előfizetési árak: egész évre 80 K, félévre 40 K,
negyedévre 20 K, egy óra 8 K. Egyes szám ára 1 K.

Ideigl. felelős szerkesztő:
ZSILAVY SÁNDOR.

A keresztény kisgazda- és földmives-szövetség
hivatalos lapja.
Megjelenik minden pénteken és vasárnap.

„Hiszek egy Istenben.
Hiszek egy hazában.
Hiszek egy isteni örök igazságban.
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.“

Szemle.

Ausztria is megcsömörlött, betelt a „világot megváltó szociáldemokráciától“, mely oly kiváló és szemtelen módon kacérkodott, ott a szomszédban is, a kommunizmusmal. Felébredt a türelmes és nyugodt osztrák nép. hosszas, tunya álmából; belátta, hogy ez a véghetetlen szükség és nyomor, mely kicsi országát százkaru polypként szorongatja, nem egyéb, mint a nemzetközi népbolondító kommunista zsidó agitátorok, büntől, fekélytől fedett emlőn megfertőzött népsalak gyalázatos aknamunkájának a következménye. Felébredt! és kábult álma utáni első világos pillanatában összerúta az agyalágyult elmék eldurvult fantáziájából megszületett, vérből, nyomorból, jajszból összetakolt vörös bálványt; mely körül a csürhe söpredék, majd két év óta járta örült dicsősítő táncát.

Most már odaát is átveszi rövidesen az agyonanyagotott, lenézett, megbecsületlenített, de meg nem tört józan polgári elem ismét a vezetést és mi hiszünk és reméljük, hogy ez a keresztényi eszmekör, mely meghozta az osztrák népnek ezt a várva-várt napot, melyen az örökösen kitöréssel fenyegető kommunizmus hydrájának fejére lépett, — ez az eszmekör meg fogja őket rövidesen erősíteni annyira, hogy a józan életbölcseleg pokollövével a vörös rém utolsó atomját is ki fogják egetni a jobb sorsra érdemes osztrák társadalom testéből.

Ausztriában tehát — a most lefolyt választásokon — megkapta már a halálos döfést ez undok keleti rém, míg ott messze keleten, — hol bölcsője ringott, honnét növekedni és erősödni kezében hurcolták, — saját szülőanyja, a józanodó orosz nép esepet, kaszáit fogva kezébe, maga tör szörnyszülőttjének kiirtására.

Kong már szörnnyü vérvéres fejed felett a halálharang, ó „VILÁGOT MEGVÁLTÓ ESZME“! s áldott lesz a pillanat, mely megment bennünket tőled: emberiség legnagyobb átká, világ legszörnnyűbb bűnhődése.

— **Hirdetmény.** Pápa r. t. város adóhivatala értesíti az adózó közönséget, hogy Pápa r. t. város 1920. évi hadmentességi díj kivetési. Rástroma a veszprémi m. kir. pénzügyigazgatóságtól érvényesítve leérkezett. Ezen listástrom Pápa r. t. város adóhivatalánál folyó hó 23—31-ig közzemlére kiitétetik s ez a hivatalos órák alatt mindenki által betekinthető. Esell. fellebbezések a veszprémi pü. igazgatósághoz címezve, e hivatalnál is beuyjthatók.

TÁVIRATOK.

(Saját tudósítónktól.)

Károlyi Mihály bujdosik.

Prága, okt. 23.

A sok kósza hírrel szemben, mely Károlyi Mihály eltűnéséről a lapokban napvilágot látott, illetékes helyről a következőket jelentik: Károlyi Mihály, ki a legutóbbi időben címéről és rangjáról is lemondott és külsőleg is demokratává vedlett át, csütörtökön a cseh kormány tudtával elhagyta Csehországot. A távozásra „udvarias formában“ a cseh kormány szököltözte fel, mivelhogy Károlyi magatartása a közvélemény előtt már nagyon ellenszenves volt. (Vajjon hol talál befogadást az agyalágyult nemzetrontó?)

Terjed az angol bányászok sztrájkja.

Bécs, okt. 23.

Az angol bányászok sztrájkja egyre terjed s a nagy francia lapok azon aggodalomnak adnak kifejezést, hogy az angol bányászok sztrájkja Franciaországra is ki fog terjedni, miután már a francia bányászok is béremelési követelésekkel állottak elő.

Még imádkozni sem szabad németül Prágában.

Bécs, okt. 23.

A községi tanács a legutóbbi napokban tartott ülésén elrendelte, hogy a prágai temetőben ezentúl nem szabad a halottak felett németnyelvű imát tartani.

A népsöpredék menhelye Prága.

Prága, okt. 23.

Dr. Duschek cseh képviselő a prágai városházán nagyszabású beszédet mondott, melyben a többek között ezeket mondotta: „Nem tűrhetjük, hogy magyar és lengyel-zsidó diákok államellenes propagandát fejtsenek ki. Prága eldorádója lett a világ összes csavargóinak. Itt a legfőbb ideje, hogy ezeket eltávolítsuk.“

Az osztrák kormány szociáldemokrata tagjai lemondanak?

Bécs, okt. 23.

Az osztrák fővárosban szerte jár a hír, hogy a kormány lemondhatja szociáldemokrata tagjait. Ez azonban nem valószínű; ha tényleg lemondanak a szocialista miniszterek, úgy ez nem egyéb a tünetésnél, miután pár héten belül úgylis új kormány veszi át az ügyek vezetését.

Ruppert Rezső dr. nemzetgyűlési képviselő a földbirtokreformról.

Munkatársunknak alkalma volt dr. Ruppert Rezsőnek, a bizottsági tárgyalás alatt álló földbirtokreformról való felfogását megismerni.

— Mit vár képviselő úr a reformtól?

— A reformtól — úgy mond — nem várom azoknak a reményeknek beváltását, amelyeket hozzáfűztem. Ha gyökeres változtatást nem sikerül rajta eszközölni, az életre nem lesz hatása a törvénynek; eggyel több olyan törvényünk lesz, amely csak írott malaszt.

Már alapeszméje hibás a törvényjavaslatnak. Abból indul ki, hogy azoknak, akik földet fognak kapni, annak teljes értékét kell megfizetniük, mégis azt mondja, hogy senkinek sincs igényjogosultsága arra, hogy földet kapjon, amint nincs joga senkinek a munkára sem. Ilyen lehetetlen kiindulási pontot soha, még a cárizmus sem vallott magáénak. A legnagyobb zsarnokok országában is mindig csak az az elv érvényesült, hogy minden polgárnak nemcsak joga van arra, hogy dolgozhassék; hanem a munka mindenkinek egyenesen hazafias

kötelessége. Szinte keresztény hittétel is: „Imádkozzatok és dolgozzatok“.

Ezzel szembehelyezkedik a földreformjavaslat és így érthető, ha ki mondja, hogy a földhöz sincs senkinek igényjogosultsága, ami azt jelenti, hogy a kisgazdapártnak az a programpontja, hogy legyen a föld azoké, akik megmívelik, nem fog megvalósulni.

— Lez-e gondoskodás a mezei munkások, törpebirtokosok, hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvrakról?

— Hiába ígértük tehát a választásokkor, hogy egy hatalmas kisgazdaosztályt fogunk létesíteni a földnélküli érdemes földmunkásoknak földhöz juttatásával és a törpe- és kisbirtokosok gazdaságának minél jobban való kiegészítésével. Hiába ígértük azt, hogy a rokkantakat, hadiözvegyeket és hadiárvrakat földhöz juttatjuk, a javaslat nem mutatja, hogy a haza hálás irántuk.

Beszél ugyan a javaslat arról, hogy a hadiérdemekért — persze teljes áron — földet fognak kapni a rokkantak,

özvegyek és árvák és földet fognak kapni a törpe- és kisbirtokosok is, ha a földnek teljes árát megfizetik, de csak akkor, ha majd a Budapesten felállítandó földbirtok-rendező bíróság esetéről-esetre megállapítja, hogy a közérdek követeli-e azt, hogy az illetőket földhöz juttassák.

Lehetséges tehát, hogy az egyes vidékeken lesznek majd szép számban olyan érdemesek, akik földet igénylenek, még sem lesz bizonyos, hogy kapnak, ha volna is miből, mert az említett nagyméltóságú budapesti Földbirtokrendező Bíróság úgy találhatja, hogy „közérdek” nem forog fenn.

Teljesen elhibázott álláspont ez, mert hiszen azt előre is ki lehetne a törvényben, sőt ki kellene mondani, hogy a földmivelőknek, akiknek nincs, vagy nem elég földjük van, különösen pedig a hadirokkantoknak, hadiözvegyeknek és hadiárvaiknak földhöz juttatása olyan közérdek, melyet nem kell semmiféle nagyméltóságú Földbirtokrendező Bíróságnak még külön is megállapítania.

— Történt-e gondoskodás a javaslatban az igényjogosultság törvénybe iktatásáról?

— A bizottságban követeltem, hogy az igényjogosultság már a törvényben kimondassék és kifogásoltam, hogy egy órága — évenként legalább öt millióba kerülő — bíróság állíttassék fel, holott a földbirtok rendezést elvégezhetnék a kir. törvényszékek is, olyképp, hogy melléjük az érdekeltségekből esküdtzsékek állíttatnának fel, amelyek, ha a törvényben már előre meg lenne határozva, hogy kinek és mennyi földhöz van jussa, könnyen megítélhetnék, hogy kinek részére mennyi föld, milyen áron és milyen feltételek mellett jár és hogy e célra az egyes nagybirtokokból mennyi veendő igénybe.

— Mi a véleménye képviselő úrnak a Földbirtokrendező Bíróságról?

A Budapesten felállítandó bírósággal szemben bizalmatlan vagyok, mert amint az tervezve van, jobbára a nagytökések és nagybirtokosok, jórészen a középbirtokosok jutnának benne érdek-képviselőnek. A bíróság egyenlő rangú lenne a királyi Kuriaival, ami azért sem helyes, mert ennek nagy tekintélyét csak elhomályosítaná és különösen nem helyes, mert a kisemberek nem lennének benne eléggé képviselve.

Ennek a bíróságnak fenntartása is sok millióba kerülne; pedig azt tartom, hogy ezt a pénzt jobb lenne arra fordítani, hogy azoknak a szegény földmivelőknek, esetleg kisiparosoknak és nyugdíjasoknak, akik a magas földárat nem tudják megfizetni, földet vegyünk rajta.

Teljesen felesleges megint mindent Budapestre koncentrálni, itt dönteni a faluknak sorsa felett és különösen felesleges holmi feudális bírósággal megkötni a reformnak lassan döcögő szekerét, mikor ügyis megköti azt eléggé az, hogy a föld árát meg kell fizetni.

Némi vigasztalás abban van csak, hogy aki szerencsés lesz a nagyméltóságú Földbirtokrendező Bíróság jóvoltából földhöz jutni, az a neki jutott földcsékét nem lesz köteles megvenni, hanem ameddig akarja, haszonbér fizetés ellenében használhatja.

Jellemző különben, hogy eredetileg a kisgazdák még a bíróság útján sem juthattak volna földhöz, hogy gazdaságukat kiegészítsék; de annyit mégis sikerült kivinni, hogy ha a bíróság majd jönnek látja, ők is szerezhetnek annyi földet, hogy meglevő földjükkel együtt 15 kat. holdjuk lehessen.

Többet a bizottságban aligha lehet elérni, legfeljebb még annyit, hogy a kisbirtokok is megkaphassák tulajdonul azt a földet, amelyet valamely nagy- vagy középbirtokostól bérelnek. Ez eredetileg csak arra az esetre lett volna lehetséges, ha már 15 éves a bérlet. Indítványoztam, hogy akármilyen rövid ideje tartó is a bérlet, az mégis megszerezhető legyen. A bizottság csak abba ment bele, hogy a 15 év 5 évre szállíttassék le.

— Remélhető-e, hogy még a bizottsági tárgyalások alatt lényeges módosítás lesz eszközölhető a javaslaton?

— A bizottság tárgyalásaiban többé nem veszek részt, mert az ott uralkodó szűkmarku felfogással szemben hiábavalónak tartok minden küzdelmet. A nagybirtokosok és középbirtokosok túlnagy számban vannak képviselve, a kisemberek érdekeit nem engedik érvényesülni.

Mikor azt vitattam, hogy ebben a házában a munkához mindenkinek joga van és rajta is kell lenni, hogy joga legyen, mert különben a kivándorlás fogja apasztani az ügyis megfogott magyarságot és kifejezést adtam annak, hogy az arra érdemesek számára a földhöz való igényjogosultságot is el kell ismerni, izgalmas felháborodással azzal igyekeztek letorkolni, hogy ez hazaárulás és bolsevizmus.

Mi, igazi kisgazdaképviselők és a keresztényszocialisták legkiválóbb képviselője, dr. Gisswein Sándor kanonok, szinte megkövülten hallgattuk a nagyszámú középbirtokosok ezt a reakciós fellépését. Szomorú csak az, hogy ezek az emberek is a kisemberek szavazatával jutottak be a parlamentbe, így Ernszt Sándor, Reischl Richard, Putnoky Móric és Czettler Jenő.

Egész viselkedésük csak felháborító önzés, a választóknak tett ígéretnek elárulása, mert hiszen nevelés és gonosz dolog hazaárulásnak nevezni azt, ha az ember minden magyar számára munkát követel és még gonoszabb dolog bolsevizmusnak nevezni azt, mikor az ember a magyar nép számára földet követel és pedig nem ingyen, hanem árának megtérítése ellenében.

Ezek az urak ellentétbe kerülnek a Kormányzó felfogásával is, ki csak pár hét előtt jelentette ki, hogy el kell kezdenie annak az időnek, mikor Magyarországon mindennek a dolgozóknak kell lennie.

Majd az országgyűlés színe előtt megküzdöm a becületeltes harcomat. Megjegyzem, hogy a javaslat mai formájában nem tetszik sem a földmivelésügyi, sem a kisgazda miniszternek, kik csak a viszonyok nyomása alatt voltak kénytelenek beleegyezni abba, hogy ez a Rubinek-féle javaslat kerüljön a Ház elé.

„Csönka Magyarország — nem ország,
Egész Magyarország — mennyország!”

A közérkölc nevében!

Azon a hálhatatlan igazságon, hogy „minden ország támasza és talpköve a tisztia erkölcs”, a költő kinyilatkoztatása óta is sok sérelem esett nálunk.

Mostani szerencsétlenségünk is nem kis mértékben a közérkölcök hanyatlására vezethető vissza.

Mondhatnók, hogy a közérkölcöknek egy állam életére gyakorolt jelentősége semmivel sem kisebb, mint az okos és a fejlődés követelményeihez alkalmazkodó, hozzásimuló törvényeknek.

Helyes tehát, ha az arra hivatottak az erkölcsök felett épűgy örködnek, mint a törvények felett. Ez nemcsak hivatali, de hazafias kötelesség is!

Ilyen hivatali, de egyuttal hazafias kötelesség teljesítése tapasztalható annak a rendőrfőtanácsosnak intézkedésében is, ki Miskolcz városában, a nagytakarításnak ezen 1920-ik évében a nyilvános táncmulatságok engedélyezését ahhoz a feltételhez kötötte, hogy azokon bizonyos, kimondhatatlan nevű, szemérmellen s így erkölcsetlen táncokat nem járnak.

Ez a jelentéktelenné látszó eset egyuttal súlyos ítélletmondás a mai társadalom, vagy szeretnénk mondani már: a közelmúlt társadalmának erkölcsi felfogása felett.

És ugyan mit szölköz ehhez, szülők, kik még nem is olyan régen gyönyörködve néztek különböző nemű gyermekeiket párban lejtett, félreismertetlenül kifejező, leirhatatlan mozdulatait? És mit gondoltok erre, volt ifjú táncospárok, kik a szobánforgó táncokat — azoknak ordítóva kiabáló kritikus mozzanatait illetőleg naivságot vagy öntudatlanságot affektálva — jártatok virradatig a legkínosabb gyötrelmek között? Sőt a „iltott fának gyámölcsét” még ifjabb, modern házastársak is megkivánták, de a világért se tessék hinni, hogy talán éppen csak egymással szemben! Tudniillik a házastárs idegenrel való efféle táncának szemlélete a passzive viselkedő házastársnak az aktivitásnál is igazibb gyönyörűséget szerzett. Vagyis a lélek így még jobban „finomodott” és az erkölcs még inkább „nemesedett”.

Ma már ennek, úgy látszik, kezd lealkonyodni. Sőt hinni szeretnők, hogy már lealkonyodott! Éppen úgy, mint azoknak az innen-onnan két éve a szervezkedés aranykorában tartott nagy szaktanácskozományoknak, melyeken kiváló finomságu erkölcsi érzékkel bíró Feminista Rózák és Feministafiók Szerénák óhajtották épületes beszédekkel a házasságon kívül született gyermekek sorsát dűlőre juttatni.

Bökkenője pedig a miskolczi és ezt követő székesfehérvári esetnek az, hogy miért kell éppen a rendőrségnek az ily elsranguan és speciálisan társadalmi kérdésekbe beleszólni? Hol vannak az ily kérdések irányítására befolyást gyakorolni hivatott társadalmi, vallási, illetve vallásfelekezeti, ifjusági és különösen női szervezetek? És hol voltak már évekkkel ezelőtt? Pedig a térdig való és mezitelem öltözködés ezen korszakában talán még akadnának egy kis erkölcshegyreállítási munkálatok, még mielőtt a miskolczi rendőrség a hályogot újból leoperálná szemünkről?

Mert ne felejtjük, hogy „minden ország támasza és talpköve a tisztia erkölcs!”

ELADÓ

egy magánjáró 8-as, Clayton- és Schutlewort-féle újonnan javított cséplőgarnitúra.
NITS JÁNOS Győr, Bálint Mihály u. 123.

SZÍNHÁZ.

Okt. 15—16. *Csütörtök—Péntek*: „Limonádé ezredes” lejárt, elcsépejt tucat-darab, erősen fűszerezve cirkuszi bohóságokkal. Volt már hozzá szerencsénk s így nem csoda, ha oly nagyon-nagyon gyér volt a közönség. Az ezredes szerepében mérsékelt diszkrét humorral id. Szalóky nyújtott kellemes alakítást, a többi társain nem igen mutatkozott, hogy állottak volna valaha katonai subordináció alatt. Polgár a tisztiszolgá szerepében lehetetlen, természetellenes alakításával szinte az izléstelenségre ragadta magát. Talán telve volt a karzat? Nem tudjuk. Az általános fegyelmetelenség a női szereplőkön is erőt vett, szinte bosszantó volt féltékenységük, ahogy a folyton fel-felhangzó „no-no” kiszólásokkal egymást megszólalásra nógatták. Fenyő, Tömörly és Pap egyébként igyekeztek helytállani.

Okt. 17. *Vasárnap*: Az elmúlt idők kedvelt népsziműve, a „Vereshaju” került felújításra, a címszerepben Fenyő Nellyvel. Melegség, közvetlenség, a jó és nemes lélek ügyes megrajzolása jellemtezték játékát. Pompás, kiváló alakítást nyújtott Polgár, Veréb Jankó szerepében egyes, jóízű tréfáin sokat mulatott a közönség. Gyárfás és Gyárfásné, a jeles művészpár a tőlük megszokott készültséggel járultak az est teljes sikeréhez.

Okt. 18. *Hétfő*: Maeterlinck sok fényes előadást megért drámája, „Monna Vanna” került színre. Nagy, megértő közönség gyűlt egybe, teljesen megtöltve a színházat becézett kedvence, a drámai hősnő: Vajda Piroska jutalomjátékára. Mélység, erő, plasztikus élethűség, tudás és gyönyör egésze, nyelvünk szép zengése, a mozdulatok kifejező ereje, a mimika magával ragadó varázsa, mind csorbulatlan tökéletességgel ott csillogott Vajda művészetében. A virág, tavaszihar, mind-mind kevés volt, hogy halánk a nemes művészetét kifejezze. Lugossy — ki talán legtöbbet szenvedett kritikánk bonckése alatt — herosi lendülettel kért magának utat az igazi művészet berkeibe. Társnője bábérjainak jórésze az ő munkájának is gyümölcse. Egy szunnyadó, elhanyagolt, ki nem használt, de sikert ígérő szép tehetség fészkelte be magát lelkünk kitörölthetetlen emlékei közé. Sic itur ad astra! Szalay, Abay a tőlük már megszokott művészetével egészítették ki a szép együttest.

Okt. 19. *Kedd*: „Legénybucsu”. Bucsu közönség nélkül. Talán nagyobb halálanságot még nem tapasztaltunk mi a művészetet érheti; kongó üres ház Fenyő Nelly- és Pap Laci, a társulat egyik legjobb tagjának jutalomjátékán. De rajtuk nem látszott a részvétlenség hatása, tudásuk legjavát adták, kedves, kellemes énekeik, elegánsan disztinált játékaik a legteljesebb sikert hozták nekik. Id. Szalóky és Polgár a tőlük már elvárt jóízű humorral fűszerezték a kellemes estét.

Okt. 20. *Szerda*: „Falu rossza”. Láttunk jobb előadást is, de ez nem az egyseseken mulott. Göndör Sándor szerepében Gyárfás, ez a pompás népszimű színész, mintha kissé ingadozott volna. Id. Szalóky Gónosz Pistája a legjobb alakítások közé tartozott, mit eddig ebben a szerepben láttunk. Fenyő Nelly mint Finom Rózi igyekezett kitenni magát.

Okt. 21. *Csütörtök*: „Az ezred apja” a nyakatekert, élére állított helyzetek valóságos konglomeratuma, hol az izlést bántó pikantéria ugyancsak térszeleg s vonzza magával a karzat „megértő” közönségét. Páláné az apacs tánc, mely a fővárosok legfertősebb zug utcáinak éjjeli pillangó és „jassz” életét rögzíti meg a színpadon. Sajnáljuk a szereplőket — már akik nyújtani akartak valamit —; de a sugót is, ki

még a rendezésben is kénytelen volt segídezni. A szereplők csekély kivétellel megállották helyüket, így id. Szalóky a címszerepben, a mindennél kitűnő Szalay a közjegyző jóízű szerepében nyújtott pompás alakítást. Jók voltak Tömörly, Abay, Egyed és Polgár.

Okt. 22. *Pénteken* az előadást megisméltették.

HIREK.

— **Városi közgyűlés.** Folyó hó 28-án, csütörtökön délelőtt 9 órai kezdettel városi közgyűlés lesz. Fontosabb pontjai a következők: 1. A hadigondozó iroda vezetőjének azon kérése, hogy az élelmező üzem főlősiégéből a hadigondozó részére segély utaltassék ki. 2. A városi ingatlanok eladására kiűzött zárt írásbeli tárgyalás eredményének bejelentése és az eladás feletti határozat. 3. A hordárok díjtételének módosítására vonatkozó szabályrendeletnek a tanács által való beterjesztése. Ezen a közgyűlésen terjeszti be Hajnóczky Béla indítványát a közlelmezési-bizottság hatáskörének megállapítása, illetve módosítása iránt, mely a közgyűlés egyik legérdekesebb pontjának ígérkezik.

— **Széchenyi grófné 35 millió koronát adott a Gyermekvédő Ligának.** Széchenyi Lászlóné grófné, született Vanderbilt Gladys, százezer dollárt, a mi pénzünkben harmincöt millió koronát adományozott az Országos Gyermekvédő Ligának, mely e hatalmas adománnyal az ország leggazdagabb jótékony intézményévé lett.

— **A keresztény földmives- és kisközgazda szövetség** pápai helyi csoportja folyó hó 17-én gyűlést hirdetett a felsővárosi r. kath. olvasókörbe. A gyűlés nagyszámú érdeklődő közönség jelenlétében igen lelkes hangulatban folyt le. Ruip Jenő választmányi tag megnyitó beszéde után Kalmár Ferenc szövetségi tag hosszú, talpraesett beszédében, nagy szakértelemmel és körültekintéssel fejtegette a kisközgazda- és földmives társadalom bokros sérélméit. Utána Keresztes Gyula választmányi tag szólaft fel és a tót megszokott józan kritikával az összetartás szükségességét és a földmives- és kisközgazda társadalomnak a „szövetségben” való feltétlen tömörülését kívánta; hangoztatta, hogy minél nagyobb körben és mielőbb ki kell a „szövetséget” építeni. Utána még többen felszólaftak hasonló értelemben. A mindvégig lelkes gyűlés a legszebb, a legbiztatóbb hangulatban oszlott szét.

— **Hirtelen halál.** Kis Anfal, a pápai hentesmesterek egyik tekintélyes tagja folyó hó 21-én Nagyacsádra ment sertéseket vásárolni. Dolgának elintézése után a kocsiára ült, hogy haza jöjjön, de alig helyezkedett el, hirtelen hátrahanyatlott és meghalt. A megbolondult és hozzátartozói iránt városszerte nagy a részvét.

— **Az elkergetett cseh tanfelügyelő.** A cseh kormány újabban szigorú rendeletet adott ki, melyben a magyar nyelvű iskolákban is a tót tanítási nyelvet tette kötelezővé, sőt rendeletének szigorú ellenőrzésére cseh tanfelügyelőket küldött ki. Így Kurinsky Ferenc érsekújvári tanfelügyelőt a vágsellyei róm. kath. iskolába küldte, mert az volt a panasz, hogy ott az egyik gyerek arra a kérdésre, ki a cseh miniszterelnök, azt felelte, hogy Friedrich. A pozsonyi minisztérium erre rendeletet adott ki, hogy az iskolában cseh és tót nyelven tanítsanak. Az előzetes rendelkezés nagy felháborodást váltott ki a magyarság körében. Érsekújvárott több ezer ember jelent meg Kurinsky lakása előtt és botokkal fenyegetve kergették el az egykori magyar tanítórenagát tanfelügyelőt. A tanfelügyelőnek sikerült megszöknie, a tüntelők pedig bevették lakásának alakait és hazafias magyar dalokat énekelve, szétoszlottak.

— **Az egyetemi előadások megkezdése.** A Tudományegyetemen a beiratkozások határidejét október 21-ig meghosszabbították. Most folynak az utólagos beiratkozások, amelynek zavartalanságát rendőri készség biztosítja. A bölcsészeti karon már 21-én megkezdődtek, a többi fakultáson 22-én kezdődtek meg az előadások.

— **Dohány a mezőgazdasági munkásoknak.** Mint ismeretes, a pénzügyminiszter a tavaszi és nyári munkálatok idején a mezőgazdasági munkások részére 5 millió csomag dohányt utalt ki. Ezt a mennyiséget most a pénzügyminiszter még 3 millió csomag dohánnyal egészítette ki, hogy az őszi munkálatok alkalmával is legyen egy kis füstölmi való. A csomagokat a vármegyei gazdasági egyesületek osztják szét.

— **Megjelent a hitelszövetkezetekről szóló rendelet.** A gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló törvény módosításáról a hivatalos lapban három szakaszba foglalva jelent meg a kormány rendelete. A rendelet általánosságban intézkedő 2. pontja így hangzik: Az 1898. évi XXIII. t.-c. 2. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek: Gazdasági és ipari hitelszövetkezet a jelen törvény életbelépése után csakis az Országos Központi Hitelszövetkezet közreműködésével és csak oly feltétellel alakítható, hogy az alakuló szövetkezet kijelenti, hogy az Országos Központi Hitelszövetkezetbe rendes tagként belép és ha a belépő nyilatkozatát az Országos Központi Hitelszövetkezet igazgatósága elfogadja. Ennek az előfeltételnek az igazolása nélküli a bíróság az alakuló szövetkezetet a cégjegyzékbe be nem jegyezheti.

— **Megindult a külföldre irányuló postaforgalom.** Október hó 15-ével a magyar posta a nemzetközi szabadforgalmat, Olaszországgal, Spanyolországgal és az Amerikai Egyesült Államokkal Németországot át, a közönséges csomagforgalmat Dániával, Luxemburggal, Német-alfölddel, Norvégiával és Svédországgal, az értékdobozforgalmat ugyanezen országokkal és Svájjal, továbbá az értékvélforgalmat Finnországgal szintén megkezdte. Az értékdobozban küldhető ékszerek és egyéb értékes tárgyak kiszállításához a pénzügyminisztérium kiviteli engedélyre szükséges és ezeket nyitva kell postára vinni. Értékdobozokban levél vagy bármely személyes levelezés jellegével bíró közlemény, törvényes fizetési eszköz jellegével bíró ércpénz, bankjegy, bemutatóra szóló értékpapírok nem küldhetők. A magyar német és osztrák postaingázások közt a csomag és értékdíjakra vonatkozóan létrejött megállapodásnak megfelelően a külfölddel való forgalomban a csomagok, értéklevelek és értékdobozok vari-fája e hónap 20-ával kezdődően módosított. A díjakra nézve a postahivatalok adnak felvilágosítást.

— **A méz és a tojás.** Vass József közlelmezési miniszter a mézkivitelről és a tojáshányról nyilatkozva a következőket mondotta. Az idén jó méztermésünk van, ezért az a terünk, hogy a méz-bizonyos mértékű exportálását lehetővé tegyük s ezáltal a termelőket és a legális kereskedelmet is tisztességes haszonhoz juttassuk. Ez a kérdés a legszorosabb összefüggésben van a cukorellátás ügyével úgy, hogy annak rendezésig a mézkivitel szabályozását függőben kell tartani. A miniszter rámutatott még a tojáshányra, amely a legszorosabb kapcsolatban van a baromfitulalommal. Kijelentette még a miniszter, hogy a baromfikivitel semmi körülmények közt nem enged meg, mert a tojásfelhozatalt minden eszközzel emelni kívánja.

Ventillátorok.

Dinamók.

Kapcsolótáblák.

SOMOGYI JÓZSEF

elektrotechnikai vállalata és műszaki irodája Pápa, Felső hosszú-utca 7. szám.

Villanyszereléseket, átalakításokat s mindentelre, szakmába vágó javításokat eszközölök.

Malmok, gazdaságok villanyvilágítására való berendezését azonnal végrehajtom. Költségvetéseket és rajzokat kidolgozok.

Csengők. Főző- és fűtőkészülékek. Házitelefoni.

Felülvizsgálják az ellátatlanok névjegyzékét. Vass József dr. közlelmezésiügyi miniszter egyik rendeletében felhívja az összes törvényhatóságokat, hogy az ellátatlanok névjegyzékét vegyék alapos revízió alá, mert az országban nagyon sok helyen több ellátatlan van felvéve mint amennyi az ellátatlanok száma. A felhívás eredményeképpen a városi tanács az alispán távirati intézkedésére a revíziót végrehajtó bizottságba, Szokoly Viktor tanácsost és Bottka Jenőt küldte ki. A megbízottak azonnal megkezdték munkájukat, mert az ellátatlanok revíziójával november 15-ére készen kell lenni.

A magyar nemzet aranykönyve címmel a konvenció miniszter támogatásával nagybecsű munka van előkészületben, amely a világháborúban arany előzetségi éremmel kitüntetett magyar katonák hőstetteit örökíti meg. A mű tiszta jóvedelmét a hadiárhaházak javára fordítják.

Károlyi helyonggása. Münchenből táviratozzák: Károlyi Mihály Bajorországban hosszabb tartózkodásra akart megtelepedni, mivelhogy Csehországból távozni volt kénytelen. A müncheni rendőrség azonban Károlyitól politikai megbízhatatlansága miatt a beutazási és tartózkodási engedélyt megtagadta. Ez az intézkedés mindentűn csak a legnagyobb helyesléssel találkozhatik. A hazáját önkéntes, kommunistákkal szövetséges gonosztevőből mi is válhatnék egyéb, nyomorult földönfutónál.

A külföldi vagyon megadóztatása. A hivatalos lap közli a pénzügyminiszter rendeletét, mely kötelezi azokat az adóköteleseket, akik 1916 október 17-ike óta ellenérték nélkül vagy visszateher mellett olyan ingó vagyont szereztek vagy ezután szereznek, amely az ország területén kívül került rendelkezésre, vagyonadó alá esik és kint maradt, vagy marad, hogy ez évi november 4-ig, az ezután megszerzendő vagyont pedig a szerzés után 15 nap alatt írásban jelentsék be a pénzügyminisztériumnak. E rendelet megszerezése jóvedéki kihágás, amely hat hónapig terjedhető elzárással és 20.000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Korlátozások a Máv. vonalain. A Máv. igazgatósága a súlyos szénhelyzetre való tekintettel a Máv. vonalain október 15-étől kezdve további intézkedésig a következő intézkedéseket léptette életbe. 1. A Budapest keleti pályaudvarról Miskolcra délután 3 óra 40 perckor induló és a Miskolcraól Budapest keleti pályaudvarra délután 2 óra 30 perckor érkező vonatok megszűnnek. 2. A Budapest keleti pályaudvarról Bruck-Királyhida—Wien felé este 9 órakor induló (nem tévesztendő össze a 9 óra 30 perces gráci vonattal) és a Wien—Bruck-Királyhida felől Budapest keleti pályaudvarra reggel 8 óra 10 perckor érkező vonatok szintén megszűnnek. 3. A Budapest keleti pályaudvarról Tapolcra felől Budapest keleti pályaudvarra este 8 óra 10 perckor érkező vonatok ezentúl csak hétfőn, szerdán és pénteken, a Budapest keleti pályaudvarról Tapolcra felé délután 3 óra 15 perckor induló és a Tapolcra felől Budapest keleti pályaudvarra délelőtt 10 órakor érkező vonatok pedig csak kedden csütörtökön és szombaton fognak közlekedni.

Szabolcs vármegye tiltakozása a béke ratifikálása ellen. Szabolcs vármegye törvényhatósága rendes évi közgyűlésén határozatiilag kimondotta, hogy feliratot intéz a nemzetgyűléshez, melyben tiltakozik a béke ratifikálása ellen.

Mennyibe kerül egy hold föld? Békés megyében a föld ára holdanként 18—20.000 korona, míg a háború első éveiben 800—900 K volt. A békebeli 10.000 koronás házért 250—300 ezer koronás árt fizetnek. Hódmezővásárhelyen egy 8 holdas szántó 61 ezer koronáért; 1390 négyszögletes kert 11.000 koronáért cserélt gazdát. Ezek az árak még nem is annyira túl magasak, ha tekintetbe vesszük azt, hogy pl. Szt.-András Sopron megyei községben egy katasztrális hold földért az utóbbi időben 70.000 koronát fizettek.

Az oláhok magyar arannyal fizetik az államadósságot. Az oláh pénzügyminisztérium Bukarestből érkező hírek szerint tanácskozásokat folytat Erdély aranybányáinak az oláh állam által való átvételéről. A kitermelt aranyat az oláh kincstár napi árfolyamon akarja átvenni és a külföldi államadósságok törlesztésére fogja fordítani. Már ismét rabolni akar a bocskoros oláh! Hej, mikor jön már a mi időnk, hogy „móresre” taníthatnánk a gyáva népséget!

Megszökött fegyenc. A váci fegyházból Szemes Márton fegyenc, aki százhatvankét centiméter magas, hosszasan arcu, barna haju, jobbkarján tévotált koszorú, benne K. u. K. 10 kre. K. 1902, megszökött. Elfogatására a szükséges intézkedéseket megtették.

A Tiszta. Kertváros-Egyesület elnöksége arra kéri az egyesület által tőkerti bérletet kért közszolgálati alkalmazottakat, hogy a 100—100 K bérleti összeget hivatalonként szedjék össze és egy megbízottjuk által névjegyzékkel együtt juttassák el az egyesületi pénztárosokhoz (Jókai-utca 15.) folyó hó 26-án, kedden d. u. 1—3-ig.

A magyarokat Peruba csábítják. Már mi is megemlékeztünk arról a körrendeletéről, melyet a belügyminiszter intézett a vidéki hatóságokhoz, hogy akadályozzák meg a mesterségesen szított kivándorlási mozgalmat, amely különösen a délamerikai Peruba irányul. A vidéki propagandának, amit a vidéki hatóságok végeztek a kivándorlás ellensúlyozására, eleinte mutatkozott is hatása, de a kivándorlási láz fanatikusai, most úgy látszik újra feltámadtak s ma is lehet látni utnak induló vidéki batus embereket, akiknek, kis vagyonkájukat eladva, minden vágyuk az, hogy mielőbb kijuthassanak a perui igéretföldjére. Pedig milyen rettenetesen csalódnak a szegény kivándorlók! Nem vár más reájuk odakünn, mint nélkülözés és rab-szolgaság. A belügyminisztérium kivándorlási osztálya tájékoztató céljából beszerzte a Peruban uralkodó állapotok leírását és ebből is megállapítható, hogy ott bizony a legszánandóbb helyzete van a bevándoroltaknak. A legutóbbi években főleg németek vándoroltak ki, azonban ezek is majdnem kivétel nélkül mind tönkre mentek. Egyszerű mezőgazdasági munkásoknak kivándorolni pedig épen nem tanácsos, mert a mezei munkát a legalacsonyabb bérért indiánok és japánok végzik úgy, hogy vagyonszerzésről

még álmodni sem lehet a terméketlen sivatagban a szerencsétlen kivándorlónak, akire csak a pusztulás a megsemmisülés vár.

Táncmulatság. A Pápai Keresztényszociálista Szállodai, Éttermi és Kávéházi-alkalmazottak Szakszervelete 1920. évi október 27-én este 8 órai kezdettel a Griff-szálloda nagytermében szigorúan zártkörű táncmulatságot rendez. Belépő-díj személyenként 15 K, családjegy 3 személyre 40 K. — A tiszta jóvedelem 25%-át a hadifogyók hazaszállítására fordítjuk. A zenét a jóhírnévű Norváth Karsci zenekara szolgáltatja.

Lopások. Sekk Róza bakonybéli születésű nő folyó hó 17-én Kucséra Anna Gerencze-malmi lakostól 700 korona értékű ruhákneműt ellopott.

Gurbács Juliska varrónő lakásáról ismeretlen tettes különféle fehérneműket 2500 K értékben ellopott.

Özv. Kaufmann Ferencné szobájából egy darab 1 köves briliáns gyűrűjét 30.000 korona értékben ismeretlen tettes ellopta.

LUDVIG NŐVÉREK divatterme

Pápa, Márton István utca 4. sz. alatt.

Raktáron tartunk a legutolsó divat szerinti elegáns, modell kalapokat. Nagy választék filc és velour kalapokban.

Úgy női, mint férfi-kalapok átalakítását és vasalását saját műhelyünkben 2—3 nap alatt elkészítjük a legdivatosabb formákra. — Gyászkalapokat gyorsan és pontosan készítenek.

Kérjük a nagyérdemű közönség szíves pártfogását, s maradtunk

kiváló tisztelettel:

LUDVIG NŐVÉREK.

ELSŐ PÁPAI ASZTALOS IPAROSOK TERMELŐ SZÖVETKEZETE.

Pápa, Török Balint-utca 1. (Sörház.)

Tisztelettel értesítjük Pápa város és vidéke n. é. közönségét, hogy cégünk, a közel jövőben egy éve lesz, hogy megkezdte működését, melyet csak a n. é. közönség szíves pártfogásának köszönhet. Az irántunk megnyilatkozott szép bizalom arra ösztönöz bennünket, hogy még intenzívebben fejlesszük iparunkat és minden törekvésünk oda irányul, hogy f. megrendelőink igényeit jó és lehetőség szerint olcsó munkákkal kielégíthessük.

Cégünk vállalkozik az asztalos szakmába vágó mindennemű munkára, úgy mint: épület-és butor-munkára, portálok, üzleti és konyhaberendezések stb. készítésére.

Saját készítményű butorokat állandóan raktáron tartunk. Saját érdekében cselekszünk, ha megtekinti dús választékú butorraktárunkat és butorszükségletét nálunk szerzi be.

Javításokat gyorsan és méltányos áron eszközölünk. Tervekkel és költségvetésekkel készséggel szolgálunk. A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, — vagyunk Pápa, 1920 október 21. kiváló tisztelettel:

Első Pápai Asztalos Iparosok Termelő Szövetkezte.

Szerkesztő: Dienes Sándor.

Laptulajdonos: Zsellay Sándor.

Pápa, 1920. Főiskolai könyvnyomda.